

examinerende Myndighed. Jeg har seet Mange være af den Mening, at Universitetet ikke til- lige bør være en examinerende Myndighed, men min Mening om dette Punkt skal jeg her slet ikke udtale; jeg tager det som en Udvei for engang at faae brudt de Feil, som det fore- kommer mig findes i vor hele Samfundsstil- ling, saalænge Universitetet, efterat Nærings- loven er kommen ud, staaer som et sluttet Laug med sine Læreaar og Privilegier. Jeg vil altsaa, og jeg haaber, at den høitærede Underviisningsminister vil modtage det velvil- ligt, efterfom jeg skal give det en meget vidt Begrændsning, foreslaae en Sum, som vi nær- mere kunne enes om, til at begynde med at forsøge paa at tage bort fra Universitetet alt Examensvæsen, Embedsexamen vedkommende. Alt det Øvrige antager jeg er Universitetets egen Sag, det skal jeg ikke blande mig i; hvilke Regler der blive stillede, for at Ved- kommende kunne faae Afkomst til Universitetet, skal jeg idetmindste ikke foreløbig blande mig ind i. Sluttende sig paa en vis Maade til dette Forslag, skal jeg ogsaa her gjøre opmærksom paa et andet; det ærede Medlem for Narhuus Amts 1ste Valgfreds (G. Winther) har alle- rede tildeels nævnt det, og det er Forholdet mellem Universitetet og den polytekniske Skole. Saar har man stillet dem skarper imod hin- anden end tidligere, idet man, for at den ene kan komme til at bruge Gjenstande, som siges at høre den anden til, har opstillet en Afgjø- relse mellem dem. Jeg vil prøve i Form af en Ændring at foreslaae, at den polytekniske Skole heelt og holdent optages som en Deel af Universitetet, og at blandt Andet dens Clever faae Afkomst til at nyde Godt af Regentsen og Kommunitetet. Det er en af de Ting, jeg især lægger Vægt paa. Jeg har i disse Dage seet Noget, som jeg maa erkjende er berettiget, efterfom Vilkaarene ere satte, men som er stødende; jeg har seet, at der har været udsat Priis- belønninger, hvoriblandt ogsaa en for Mathe- matik, og det er blevet bekjendt, at denne Priis- belønning ikke er tilkjendt Vedkommende, ja at hans Navn ikke engang er blevet bekjendtgjort, og hvorfor? Fordi han ikke var Student; han kunde Mathematik uden at kunne Latin, eller idetmindste ikke meget Latin, thi jeg kan ikke

siige, om han dog ikke kunde faa meget, at han kunde læse Euclides — ja ham læser han rig- tignok bedre paa Græsk — men det være nu, som det være vil, saa har jeg seet dette, og siden Priisbelønningerne vare udstillede med dette Forbehold, kan Ingen klage over, at der ikke kunde skee Andet; men jeg troer, at man bør tage Forholdsregler for, at der for Frem- tiden kan skee en Forandring i denne Henseende. Hvad vil det siige, naar det ærede Ministerium forlanger, og vi bevilge Midler til Realklasser ved samtlige Latinskoler — jeg troer nok, at der nu er saadanne ved dem alle — og at vi desuden bevilge Midler til særskilte Realskoler, naar saa Eleverne, uagtet de godtgjøre at være særdeles dygtige i disse Sag, for Fremtiden blive udelukkede fra al den Understøttelse, hvor- af de skulle ernære sig, medens deres Studier gaae for sig? Hvad vil det siige i et Land som vort, der i saa høi Grad trænger til at udvikle sig i andre Retninger end i den ager- dyrkende? Et Land, som vedbliver alene at være agerdyrkende, vil tilsidst blive nedtrykt under Overbefolkning, og det vil tabe i intel- lektuel Udvikling. For at et Samfund skal udvikle sig sundt og dygtigt, maae de forskjellige Grene af de Midler, hvorigjennem Livet vin- des, kunne benyttes med lige Lethed og med den behørig Afkomst. Hvad mig angaaer, da er jeg ikke af dem, der lægge saa særdeles Vægt paa den Skolebannelse, der skal gaae forud; men saalænge som den offentlige Præ- mie ligger ved Siden af den Udvikling, hvor- igjennem Manden fra tidligere Tid af bragtes til kun at søge sin Ernæring ved de Midler, Staten gav for de Tjenester, han i Formen eller i Virkeligheden kunde yde, saalænge siger jeg vil Befolkningens sundeste, bedste og kloge- ste Deel alene drages i denne Retning og af- drages fra at søge hen i de Retninger, hvor dog Virksomheden frembringer Mere for Skat- ten. Jeg vil ikke herved i mindste Maade nægte, at en god Bestyrelse har en væsentlig Betydning og gjør Samfundet sundere og bedre, men jeg vil siige, at en god Bestyrelse kan have uden at være saa overordentlig dyr; den maa imidlertid være dyr, naar Anordnin- gen er, som den er her; det ligger i den hele Organisme, og kun ved at gribe igjennem i